

4. november 2013
Journalnummer: 2013-0009422

**Udkast
Forslag
til
Lov om erstatning m.v. til veteraner med sent diagnosticeret
posttraumatisk belastningsreaktion**

Formål og personkreds

§ 1. Ved denne lov etableres en særlig erstatnings- og godtgørelsesordning for veteraner med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion samt deres efterladte

Stk 2. Som veteraner forstås i denne lov personer, som mindst én gang har været udsendt til udlandet med henblik på deltagelse i konfliktforebyggende, fredsbevarende, fredsskabende humanitære og andre lignende opgaver, og som er blevet udsendt som led i ansættelse på Forsvarsministeriets område.

Stk 3. Som deltagelse i de i stk. 2 nævnte opgaver betragtes ethvert tjenstligt begrundet ophold i opgaveområdet. Til opholdet medregnes rejsetiden til og fra opgaveområdet.

Anerkendelse og sagsbehandling m.v.

§ 2. Arbejdsskadestyrelsen kan anerkende en sag om sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion efter denne lov

- 1) når sagen er anmeldt, men ikke kan anerkendes som erhvervssygdom efter lov om arbejdsskadesikring,
- 2) når begrundelsen for, at sagen ikke kan anerkendes efter lov om arbejdsskadesikring, alene er, at der mangler dokumentation for tidsmæssig sammenhæng mellem belastning og sygdomsdebut, og
- 3) når der foreligger en psykiatrisk speciallægeerklæring udstedt senere end 6 måneder efter belastningens ophør, hvori det erklæres, at veteranen lider af posttraumatisk belastningsreaktion, og at sygdommen sandsynligvis er opstået i tilknytning til dennes udsendelse.

Stk. 2. Finder Arbejdsskadestyrelsen, at der er tvivl om, hvornår sygdommen er brudt ud, kan Arbejdsskadestyrelsen indhente en ny psykiatrisk speciallægeerklæring, som udfærdiges på baggrund af de samlede lægelige oplysninger i sagen og en undersøgelse af veteranen.

§ 3. Arbejdsskadestyrelsen behandler i forlængelse af arbejdsskadesagen af egen drift sager om erstatning til veteraner og deres efterladte efter denne lov, når skaden ikke kan anerkendes som en erhvervssygdom efter lov om arbejdsskadesikring, jf. § 2, stk. 1, nr. 1 og 2.

Stk 2. Arbejdsskadestyrelsen træffer en samlet afgørelse efter lov om arbejdsskadesikring og denne lov.

§ 4. Ved behandlingen af sager efter denne lov anvendes reglerne i §§ 37-43 i arbejdsskadesikringsloven.

Stk. 2. Krav efter denne lov forældes ikke..

Stk. 3. Arbejdsskadestyrelsen kan uanset fristen i § 41 i arbejdsskadesikringsloven behandle sager, der er omfattet af § 1, efter denne lov.

Klageadgang

§ 5. Afgørelser efter denne lov kan af veteranen, dennes efterladte og forsvaret påklages til Ankestyrelsen efter reglerne i lov om arbejdsskadesikring.

Erstatning m.v.

§ 6. Erstatning m.v. efter § 1 fastsættes og udbetales efter reglerne i kapitel 4-6 i arbejdsskadesikringsloven.

Stk. 2. Erstatning m.v. efter denne lov bortfalder, hvis der er tilkendt eller tilkendes erstatning m.v. efter arbejdsskadesikringsloven.

Stk. 3. Erstatning m.v. efter denne lov medfører samme retsvirkninger som erstatning m.v. efter arbejdsskadesikringsloven i forhold til anden lovgivning.

Stk. 4. Erstatning og godtgørelse udbetales af Arbejdsskadestyrelsen.

Finansiering

§ 7. Staten afholder udgifterne til erstatning m.v. efter loven, til Arbejdsskadestyrelsens og Ankestyrelsens administration af sager samt udgifter til oplysning af sagerne m.v..

Ikrafttræden m.v.

§ 8. Loven træder i kraft dagen efter offentliggørelse i Lovtidende, og har virkning både for sager om erstatning til veteraner med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion, der tidligere er behandlet i Arbejdsskadestyrelsen, og for nye sager.

Stk. 2. Efter anmodning fra veteranen eller dennes efterladte kan en sag, der tidligere er anmeldt til Arbejdsskadestyrelsen, men ikke realitetsbehandlet, behandles efter denne lov uanset at betingelserne i § 2, stk. 1, nr. 1 og 2, ikke er opfyldt.

§ 9. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget
Almindelige bemærkninger

1. Indledning

For regeringen er det vigtigt at anerkende den værdifulde indsats, som veteranerne har ydet for Danmark. De fleste veteraner vender hjem med oplevelser og erfaringer, der har udviklet dem fagligt og udvidet deres horisont. Men en mindre del af veteranerne vender hjem med psykiske skader, på grund af ting de har oplevet under udsendelsen.

På baggrund af forespørgsel F29, som blev behandlet i Folketinget den 16. april 2013, vedtog et enigt Folketing den 23. april 2013 vedtagelse nr. 57, hvoraf det fremgår, at beskæftigelsesministeren og forsvarsministeren giver tilsagn om, at der etableres en ordning for veteraner, hvor der ikke stilles krav om, at dokumentationen for sygdomsdebut vedrørende PTSD i arbejdsskadesager skal ske i form af lægebøger inden for som udgangspunkt 6 måneder. Ordningen omfatter også tidligere afgjorte sager.

2. Baggrunden for lovforslaget

Lovforslaget er en opfølgning på Folketingets vedtagelse V57 af 23. april 2013. Formålet med lovforslaget er at etablere en særlig ordning, der kan samle op på de sager, hvor sygdommen posttraumatisk belastningsreaktion (herefter benævnt PTSD¹) ikke har kunnet anerkendes, fordi kravene til dokumentation for sygdomsdebut efter den gældende lovgivning om arbejdsskadesikring ikke er opfyldt. Der er således tale om en særlig ordning vedrørende anerkendelsesspørgsmålet. Udmålingen af erstatninger og godtgørelser sker efter denne lov, men følger reglerne i arbejdsskadelovgivningen.

Posttraumatisk belastningsreaktion (PTSD) blev optaget på fortegnelsen over erhvervssygdomme i 2005.

Efter fortegnelsen over erhvervssygdomme anmeldt før 1. januar 2005, gruppe I, og fortegnelsen over erhvervssygdomme anmeldt fra 1. januar 2005, punkt F1, kan PTSD anerkendes, hvis tilskadekomne har været udsat for traumatiske begivenheder eller situationer af kortere eller længere varighed af en exceptionelt truende eller katastrofeagtig karakter. Sygdommen skal opfylde samtlige diagnosekriterier, herunder at symptomerne skal have vist sig inden for 6 måneder efter ophøret af den traumatiske oplevelse.

De nugældende fortegnelser over erhvervssygdomme findes i bekendtgørelse nr. 829 af 27. juni 2013 om fortegnelse over erhvervssygdomme anmeldt fra 1. januar 2005 og bekendtgørelse 833 af 27. juni 2013 om fortegnelse over erhvervssygdomme anmeldt før 1. januar 2005.

Til trods for en betydelig indsats fra Arbejdsskadestyrelsen og forsvarrets side for at fremskaffe vidner og andet bevismateriale, ender nogle sager, hvor veteraner gør gældende at have pådraget sig PTSD under udsendelse, med en afvisning fra Arbejdsskadestyrelsen og Ankestyrelsen, blandt andet fordi styrelserne ikke kan få tilstrækkelig dokumentation for, at symptomerne på PTSD er opstået i tidsmæssig sammenhæng med, at påvirkningen er ophørt, eller fordi veteranen ikke er gået til lægen i forbindelse med debut af sygdommen.

Den foreslåede ordning indebærer, at Arbejdsskadestyrelsen af egen drift i forlængelse af arbejdsskadesagen foretager en bedømmelse af de relevante sager efter loven, når der er truffet endelig afgørelse om, at den

¹ I Danmark anvendes forkortelsen PTSD i daglig tale for ICD-10 diagnosen posttraumatisk belastningsreaktion. Denne anvendes også her. Det skal understreges, at der ikke refereres til de amerikanske diagnosekriterier, da der er forskel på såvel sygdomskriterier som belastningskravet til Post Traumatic Stress Disorder (PTSD) efter den amerikanske diagnoseklassifikation DSM-IV og posttraumatisk belastningsreaktion efter ICD-10.

anmeldte sygdom ikke kan anerkendes efter lov om arbejdsskadesikring og de til loven hørende bekendtgørelser om fortegnelse over erhvervssygdomme, jf. nedenfor under gældende ret.

3. Gældende ret efter arbejdsskadesikringsloven

Efter § 7 i lov om arbejdsskadesikring, jf. lovbekendtgørelse nr. 278 af 14. marts 2013, er en erhvervssygdom en sygdom, som efter medicinsk dokumentation er forårsaget af særlige påvirkninger, som bestemte persongrupper gennem deres arbejde eller de forhold, det foregår under, er udsat for i højere grad end personer uden sådant arbejde. Det er desuden en betingelse for at kunne anerkende en sygdom som en erhvervssygdom, at der kan dokumenteres en tidsmæssig sammenhæng mellem belastningen og sygdommens opståen.

I Danmark anvendes WHO's diagnosesystem ICD-10 ved behandlingen af arbejdsskadesager. Diagnosen PTSD stilles, når en person:

- har været udsat for traumatiske begivenheder af ekstraordinært truende eller katastrofeagtig natur og udvikler symptomer, såsom flashbacks, fortrængning, søvnbesvær eller koncentrationsbesvær, og
- har haft symptomer af mindst 1 måneds varighed.

Af WHO's definition af PTSD fremgår, at symptomer på, at man har fået PTSD, skal opstå inden for en periode, som kan variere fra få uger til måneder. I Danmark indgår det som en del af diagnosekriteriet, at en person, der har været udsat for en traumatisk belastning, skal have udviklet PTSD senest 6 måneder efter belastningen ophørte. Det danske krav er opstillet på baggrund af en lægefaglig vurdering og fremgår af den officielle danske version af ICD-10, som er udarbejdet af Sundhedsstyrelsen i samarbejde med Dansk Psykiatrisk Selskabs Diagnoseudvalg.

Arbejdsskademyndighederne fulgte frem til sommeren 2013 ved vurderingen af, hvorvidt sygdommen PTSD var til stede en principafgørelse fra Ankestyrelsen fra marts 2009. Heraf fremgik blandt andet, at sygdommen skulle være fuldt ud til stede inden for 6 måneder fra belastningen ophørte. Det fremgik ligeledes, at diagnosen ikke kunne stilles, uden at den tilskadekomne fuldt ud opfyldte de diagnostiske krav til sygdommen.

Principafgørelsen er fortsat gældende, men forståelsen af, hvornår diagnosen PTSD kunne konstateres blev i juni 2013 suppleret af en forskningsmæssig udredningsrapport, der slog fast, at sygdommen PTSD både kunne optræde som beskrevet i principafgørelsen og som forsinket PTSD, hvor nogle af symptomerne opstod inden for de første 6 måneder efter belastningsophøret, men sygdommen først kunne konstateres inden for få år efter belastningsophøret.

Dette indebærer i praksis, at Arbejdsskadestyrelsen ved vurderingen af, hvorvidt kravene til sygdommens debut er opfyldt, lægger vægt på lægelige oplysninger, der i tidsmæssig sammenhæng med debut af symptomer beskriver disse. Erklæringer, som beskriver, at der har været symptomer siden belastningsophøret, men først udfærdiges mange år senere, kan som udgangspunkt ikke tillægges særligt stor vægt, hvis tilskadekomne ikke har søgt behandling i de mellemliggende år. Omvendt vil en lægeerklæring, der er skrevet i den periode, hvor symptomerne er opstået, have betydelig bevismæssig værdi ved vurderingen af, om der har været symptomer på PTSD i relevant tidsmæssig sammenhæng med belastningen

Arbejdsskademyndighederne tillægger som udgangspunkt ikke oplysninger fra tilskadekomne selv eller andre om symptomer i tidsmæssig sammenhæng med udsendelsen særsomt bevismæssig værdi, medmindre oplysningerne understøttes af en erklæring eller lignende fra en læge.

4. Lovforslagets indhold

Lovforslaget skal ses som en overbygning på arbejdsskadesikringsloven og giver mulighed for at anerkende sent diagnosticeret PTSD hos veteraner, i tilfælde hvor sagen ikke kan anerkendes efter arbejdsskadesikringsloven, da der mangler dokumentation for symptomdebut.

Med forslaget lempes dokumentationskravet for debut af PTSD for veteraner, som ikke kan få deres psykiske sygdom PTSD anerkendt i Arbejdsskadestyrelsen.

Det betyder, at når en psykiatrisk speciallæge senere skriver en erklæring om, at det er sandsynligt, at veteranens sygdom er opstået i tidsmæssig sammenhæng med og som en følge af udsendelsen, vil det fremover være tilstrækkeligt til, at kravene til debut af sygdommen anses for opfyldt.

Lovforslaget er baseret på reglerne om erstatning og sagsbehandling i arbejdsskadesikringsloven. Det foreslås at fravige og supplere reglerne i arbejdsskadesikringsloven på enkelte områder, jfr. bemærkningerne til § 4, stk. 1 og § 6, stk. 1.

5. De økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Det skønnes, at Arbejdsskadestyrelsen, som følge af nærværende lovforslag, vil anerkende cirka 100 sager, som på nuværende tidspunkt er afvist efter arbejdsskadesikringsloven. Derudover skønnes det, at Arbejdsskadestyrelsen fremover årligt vil anerkende cirka 20 sager som følge af lovforslaget.

Udgiften til erstatning efter denne lov pr anerkendt sag skønnes at være den samme som udgiften pr anerkendt sag for veteraner i arbejdsskadesystemet. Udgiften til méngodtgørelse og erstatning for tab af erhvervsevne skønnes til næsten 1,5 mio. kr. pr. anerkendt sag. Erstatning for tab af erhvervsevne kan udbetales fra det tidspunkt, hvor der er påvist et tab af erhvervsevne, dog ikke før sagen er anmeldt som arbejdsskade til Arbejdsskadestyrelsen. Beregningerne er forbundet med betydelig usikkerhed.

Vedtagelsen af lovforslaget vurderes i 2014 at ville koste cirka 14,3 millioner kr. i udgift til sager, som på nuværende tidspunkt er afvist i arbejdsskadesystemet, stigende til cirka 34 mio. kr. i 2016, hvorefter udgiften gradvist falder. Der vil være udgift til disse sager i cirka 30 år. Den samlede udgift til ydelserne efter lovforslaget vil i den periode være cirka 150 mio. kr. til sager, som på nuværende tidspunkt er afvist i arbejdsskadesystemet.

Derudover er der en udgift til nye sager på cirka 4 mio. kr. i 2014, 8 mio. kr. i 2015 og 19 mio. kr. i 2016. Hvis tilgangen til ordningen bliver 20 sager årligt fremover, så bliver den årlige udgift efter 30 år cirka 29 mio. kr.

Der vil derudover være merudgifter til Arbejdsskadestyrelsens administration af sagerne, herunder udgifter til speciallægeerklæringer og transportudgifter. Udgiften skønnes til cirka 0,2 mio. kr. årligt, dog cirka 1,4 mio. kr. det første år på grund af de sager, som tidligere er afvist efter arbejdsskadesikringsloven. Udgiften opkræves som et administrationsbidrag pr sag, svarende til den normale administration af arbejdsskadesager. Bidraget er det samme som bidraget for en genoptaget erhvervssygdomssag. Speciallægeerklæringer og transportudgifter er efter regning.

Det følger af lovforslagets § 6, stk. 3, at erstatning m.v. efter loven medfører samme retsvirkninger som erstatning m.v. efter arbejdsskadesikringsloven i forhold til anden lovgivning. Dette har betydning for udgifterne til forsvaret særlige erstatnings- og godtgørelsesordning, udgiften til tilskadekomstpension til tjenestemænd og udgiften til såkaldte aktstykke 425-ydelser.

Udgifter i relation til forsvarets særlige erstatnings- og godtgørelsesordning

Forsvarets særlige erstatnings- og godtgørelsesordning har hjemmel i lov om forsvarets personel § 11 a med tilhørende bekendtgørelse. Der kan ydes erstatning og godtgørelse efter ordningen ved tilskadekomst eller dødsfald sket under eller som følge af tjenesten under udsendelse som beskrevet i lovforslagets § 1, stk. 2. Dødsfald og tilskadekomst forstås efter ordningen blandt andet som hændelser, der begrunder krav om erstatning eller godtgørelse i henhold til lov om arbejdsskadesikring.

Vedtagelsen af lovforslaget vurderes i 2014 at ville koste ca. 65 millioner kr. i engangsudgift til sager, som på nuværende tidspunkt er afvist i arbejdsskadesystemet. Hertil kommer udgifter til nye sager, som i 2014 beløber sig til ca. 25 mio. kr., og ca. 13 mio. kr. årligt i de følgende år.

Udgifter i relation til tilskadekomstpension for tjenestemænd

Tjenestemandspensionslovens § 8 angiver, at tjenestemænd, der afskediges på grund af utjenstedygtighed, som er forårsaget af, at der under udførelse af tjenesten er overgået tjenestemanden en tilskadekomst, der begrunder krav på erstatning for tab af erhvervsevne i henhold til lov om arbejdsskadesikring, er berettiget til den egenpension, der gælder for en pensionsalder på 37 år.

Vedtagelsen af lovforslaget vurderes i 2014 at ville koste ca. 1,6 millioner kr. i udgift til sager, som på nuværende tidspunkt er afvist i arbejdsskadesystemet, og ca. 0,26 mio. kr. i de efterfølgende år. Der vil være udgift til disse sager i ca. 45 år. Den samlede udgift til ydelserne efter lovforslaget vil i den periode være ca. 12 mio. kr. til sager, som på nuværende tidspunkt er afvist i arbejdsskadesystemet. Derudover er der en udgift til nye sager på ca. 0,2 mio. kr. i 2014, 0,3 mio. kr. i 2015, 0,4 mio. kr. i 2016, samt 0,4 mio. kr. i 2017. Hvis tilgangen til ordningen vil blive 20 sager årligt fremover, så vil den årlige udgift efter 45 år blive ca. 4 mio. kr.

Udgifter i relation til såkaldte aktstykke 425-ydelser

Med henblik på at ligestille tjenestemænd og overenskomstansatte indførtes der efter vedtagelsen i 1996 af aktstykke 425 en ordning, hvorefter personel, der ikke er omfattet af lov om tjenestemandspension eller lov om pensionering af civilt personel i forsvaret mv. kan få udbetalt en supplerende skattepligtig løbende ydelse. Ordningen er lovfæstet i lov om forsvarets personel § 11 b. En forudsætning for ydelsen er, at tilskadekomst eller dødsfald er sket under eller som følge af tjenesten under udsendelse som beskrevet i lovforslagets § 1, stk. 2, og at Arbejds-skadestyrrelsen har anerkendt den pågældendes dødsfald eller tilskadekomst som en arbejdsskade, der medfører et tab af erhvervsevne på mindst 15 %, og at pågældende afskediges på grund af tilskadekomsten.

Vedtagelsen af lovforslaget vurderes i 2014 at ville koste ca. 22 millioner kr. i udgift til sager, som på nuværende tidspunkt er afvist i arbejdsskadesystemet, ca. 7 mio. kr. i 2015, ca. 8 mio. kr. i 2016, samt ca. 9 mio. kr. i 2017. Der vil være udgift til disse sager i ca. 45 år. Den samlede udgift til ydelserne efter lovforslaget vil i den periode være ca. 150 mio. kr. til sager, som på nuværende tidspunkt er afvist i arbejdsskadesystemet. Derudover er der en udgift til nye sager på ca. 2 mio. kr. i 2014, 3 mio. kr. i 2015, 4 mio. kr. i 2016, samt 6 mio. kr. i 2017. Hvis tilgangen til ordningen vil blive 20 sager årligt fremover, så vil den årlige udgift efter 45 år blive ca. 50 mio. kr.

Det forudsættes, at udgifter til erstatning og administration af denne lov finansieres af Forsvarsministeriet undtagen udgifter, der følger af Tjenestemandspensionsloven.

Udgiften ved forslaget i de første år fremgår af tabellen.

Mio. kr.	2014	2015	2016	2017
Arbejdsskadeerstatning mv.	18,5	24,2	52,6	40,2
Administration inklusiv lægeerklæring	1,4	0,2	0,2	0,2
Forsvarets særlige erstatnings- og godtgørelsesordning	90,8	12,7	12,7	12,7
Tjenestemandspensionsloven	1,8	0,5	0,6	0,7
Aktstykke 425-ydelse	22,0	6,6	7,7	8,8
Udgift i alt	134,5	44,2	73,8	62,6

6. De økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

Lovforslaget har ingen økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

7. Administrative konsekvenser for borgere

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

8. De miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

9. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget har ikke EU-retlige aspekter.

10. Høring

Et udkast til lovforslag har forud for fremsættelsen været sendt i høring hos Advokatrådet, Akademikerne, Ankestyrelsen, Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikring (AES), Arbejdsskadeforeningen AVS, Center for kvalitet i Erhvervsregulering, Centralforeningen for Stampersonel, Centralorganisationen af 2010, Centralorganisationernes Fællesudvalg, Dansk Arbejdsgiverforening (DA), Danske Forsikringsfunktionærers Landsforening, Dansk Journalistforbund, Danske regioner, Datatilsynet, de Blå Baretter, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Folk og Sikkerhed, Fonden Danske Veteranhjem, Forsikring & Pension, Forsvarets Civiletat, Forsvarets personeltjeneste, Forsvarets Landsorganisation, Forsvarskommandoen, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd, HK/Danmark, Hovedorganisationen af officerer i Danmark, Hovedorganisationen for personel af Reserven i Danmark, Hærens Konstabel- og Korporalforening, Ingeniørforeningen, Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte, KL, Krigsveteraner og Pårørende, Kristelig Arbejdsgiverforening, Kristelig Fagbevægelse, Lederne, Landsforeningen af arbejdsskadede, Landsforeningen af nuværende og tidligere psykiatribrugere (LAP), Landsorganisationen i Danmark (LO), Lærernes Centralorganisation, Offentlig ansattes Organisationer, Soldaterlegatet, Støt Soldater og Pårørende.

11. Sammenfattende skema med vurdering af lovforslagets konsekvenser

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner		En udgift til erstatning, godtgørelse, aktstykke 425 ydelse og tilskadekomstpension mv. på 134,5 mio. kr. i 2014, 44,2 mio. kr. i 2015, 73,8 mio. kr. i 2016 og 62,6 mio. kr. i 2017
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner		Udgiften til administration er 1,4 mio. kr. i 2014 og derefter 0,2 mio. kr. årligt
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Ingen	Ingen

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

I *stk. 1* angives som formål med loven, at der etableres en særlig erstatningsordning gældende for veteraner og efterladte efter veteraner, som ikke kan få sygdommen posttraumatisk belastningsreaktion, herefter benævnt PTSD, jf. de almindelige bemærkninger, afsnit 2, anerkendt som en arbejdsskade efter arbejdsskadesikringsloven på grund af manglende dokumentation for tidsmæssig sammenhæng mellem belastning og sygdomsdebut.

Det foreslås, at særordningen også gælder for veteraners efterladte. Det fremgår af lovens § 6 at kapitel 4-6 i arbejdsskadesikringsloven finder anvendelse ved fastsættelse og udbetaling af erstatning m.v.. Det betyder bl.a., at reglerne i §§ 19-23 om overgangsbeløb ved dødsfald, erstatning for tab af forsørger samt godtgørelse til efterladte også gælder ved udbetalinger i forhold til veteraners efterladte.[? ASK må verificere]

Det foreslås i *stk. 2*, at særordningen skal gælde for personer, som har været udsendt til udlandet med henblik på deltagelse i konfliktforebyggende, fredsbevarende, fredsskabende humanitære og andre lignende opgaver.

Ved vurderingen af, om en person er omfattet af bestemmelsen, skal der lægges vægt på, at personen har været udsendt uden for Danmarks grænser som led i en ansættelse på Forsvarsministeriets område, og hvor udsendelsen sker med henblik på deltagelse i konfliktforebyggende, fredsbevarende, fredsskabende humanitære og andre lignende opgaver. I denne forbindelse tænkes ikke udelukkende på soldater, men også på andre, der på lignende vis udsendes, for eksempel feltpræster og læger. Ansættelsesforholdet vil typisk bestå i en ansættelse indenfor Forsvarsministeriets ressort, herunder for eksempel Beredskabsstyrelsen, Forsvarets Efterretningstjeneste m.v., men kan også være en ansættelse, hvor personen udlånes til forsvaret.

Ansatte på Forsvarsministeriets område, der som led i deres tjeneste udstationeres i udlandet ved danske eller fremmede myndigheder eller internationale organisationer og derfra udsendes til udlandet med henblik på deltagelse i konfliktforebyggende, fredsbevarende, fredsskabende, humanitære og andre lignende opgaver er ligeledes omfattet.

Arbejde for fremmede militære magter, uden at dette er et led i ansættelsen på Forsvarsministeriets område og arbejde for private sikkerhedsorganisationer er derimod ikke omfattet af målgruppen i *stk. 2*.

Som eksempler på persongrupper, der ikke vil være omfattet af bestemmelsen, kan nævnes journalister og personer, der udsendes af private nødhjælpsorganisationer til krigsområder.

Det foreslås i *stk. 3*, at ethvert tjenstligt begrundet ophold i opgaveområdet er omfattet. Dette indebærer således, at også fx tjenesterejser og lignende af kortere varighed til områder, hvor der udføres konfliktforebyggende, fredsbevarende, fredsskabende humanitære og andre lignende opgaver, vil være omfattet.

Det foreslås endvidere, at rejsetiden til og fra opgaveområdet medregnes til udsendelsen.

Til § 2

I det omfang, en veteran ikke kan få anerkendt PTSD efter lov om arbejdsskadesikring, foreslås det i stk. 1, at Arbejdsskadestyrelsen kan anerkende sager om sent diagnosticeret PTSD efter denne lov.

Det fremgår af *stk. 1, nr. 1.*, at det er en betingelse for anerkendelse, at sagen ikke har kunnet anerkendes efter lov om arbejdsskadesikring.

Det foreslås i *stk. 1, nr. 2.*, at det er en yderligere betingelse, at begrundelsen for, at sagen ikke kan anerkendes efter arbejdsskadesikringsloven, alene er manglende dokumentation for tidsmæssig sammenhæng mellem belastning og sygdomsdebut.

Er der en anden begrundelse for, at sagen ikke kan anerkendes efter arbejdsskadesikringsloven, for eksempel at kravene til belastning ikke er opfyldt, eller at der er klare konkurrerende årsager til sygdommen, kan sagen ikke anerkendes efter særordningen.

Det foreslås i *stk. 1, nr. 3.*, som en tredje betingelse for anerkendelse efter loven, at der foreligger en psykiatrisk speciallægeerklæring, udstedt senere end 6 måneder efter belastningens ophør, hvori det erklæres, at veteranen sandsynligvis har PTSD som følge af sin udsendelse. Hermed lempes dokumentationskravet i forhold til diagnosekriteriet for PTSD for veteraner. Det betyder, at når en psykiatrisk speciallæge senere end 6 måneder efter belastningens ophør skriver en erklæring om, at veteranen lider af PTSD, og at sygdommen sandsynligvis er opstået i tilknytning til dennes udsendelse, vil det fremover være tilstrækkeligt til at dokumentere, at sygdommen er konstateret inden for få år.

Det foreslås i *stk. 2.*, at Arbejdsskadestyrelsen kan indhente en ny psykiatrisk speciallægeerklæring, som udfærdiges på baggrund af de samlede lægelige oplysninger i sagen og en undersøgelse af den tilskadekomne veteran, når styrelsen er i tvivl om, hvornår sygdommen er brudt ud, for eksempel fordi der er flere forskellige lægeoplysninger i sagen.

Til § 3

Det foreslås i § 3, at Arbejdsskadestyrelsen i forlængelse af arbejdsskadesagen af egen drift behandler spørgsmålet om erstatning efter denne lov. Det fremgår yderligere, at Arbejdsskadestyrelsen træffer en samlet afgørelse efter lov om arbejdsskadesikring og denne lov. Dette sker ud fra et hensyn til, at den enkelte ikke skal modtage flere afgørelser i forløbet.

Det foreslås hermed, at Arbejdsskadestyrelsen først træffer afgørelse på almindelig vis efter arbejdsskadesikringsloven, herunder eventuelt efter forelæggelse for Erhvervs sygdomsudvalget, jf. § 9 i arbejdsskadesikringsloven.

Det fastholdes dermed, at veteranernes primære mulighed for at få anerkendt PTSD også fremover skal være arbejdsskadesikringsloven, mens den ved lovforslaget etablerede særlige ordning giver en ekstra mulighed for at prøve relevante sager.

Til § 4

Det foreslås i *stk. 1.*, at behandlingen af sager efter denne lov følger en række regler i arbejdsskadesikringsloven. Det drejer sig om følgende regler i kapitel 7 i arbejdsskadesikringsloven:

- § 37 om sagsoplysning fra andre end tilskadekomne
- § 37 a om stiltiende samtykke

- § 38 om tilskadekomnes pligt til at medvirke ved sagsoplysningen
- § 39 om frist for afgørelsen af sager, der ikke kan anerkendes
- § 39 a om adgangen til at udstede dokumenter uden underskrift eller med maskinelt gengivet underskrift eller på lignende måde

Det drejer sig om følgende regler i kapitel 8 i arbejdsskadesikringsloven:

- § 40 om afgørelseskompetence
- § 40 a om tilbagebetaling
- § 41 om genoptagelse af anerkendelsesspørgsmålet (tilskadekomne og efterladte)
- § 42 om genoptagelse af erstatningsfastsættelsen vedrørende tilskadekomne
- § 43 om genoptagelse af erstatningsfastsættelsen vedrørende efterladte

Det foreslås i *stk. 2*, at krav efter loven ikke forældes. Det svarer til reglerne om forældelse af krav på erstatning i anledning af erhvervssygdom, jf. § 3, stk. 4, i forældelsesloven. Det betyder, at Arbejdsskadestyrelsen kan behandle sager, der ikke tidligere har været anmeldt eller som har været anmeldt for sent.

Det foreslås i *stk. 3*, at Arbejdsskadestyrelsen kan behandle sager omfattet af § 1, uanset fristen i § 41 i arbejdsskadesikringsloven. Det betyder, at også sager, hvor der er truffet afgørelse om, at en sag ikke kan anerkendes efter loven mere end 5 år forud for en anmodning om genoptagelse, kan behandles.

Det medfører, at også sager, som tidligere er afvist med henvisning til § 36 eller 41, kan behandles efter denne lov.

Til § 5.

Det foreslås, at afgørelser efter loven kan påklages til Ankestyrelsen. Det indebærer at veteranen kan klage over både den del af den samlede afgørelse, der relaterer sig til lov om arbejdsskadesikring efter klagereglerne i lov om arbejdsskadesikring, og den del, der relaterer sig til denne lov.

Til § 6

Det foreslås i *stk. 1*, at erstatning og godtgørelse fastsættes efter de almindelige regler i arbejdsskadesikringslovens kapitel 4-6.

En løbende erstatning for tab af erhvervsevne tilkendes efter arbejdsskadesikringslovens § 17, stk. 7 og 8, med virkning fra det tidspunkt, hvor der er påvist et tab, dog ikke fra et tidspunkt, der ligger før, arbejdsskaden er anmeldt. Der kan således efter denne lov tilkendes erstatning efter reglerne i arbejdsskadesikringslovens § 17, stk. 7.

Henvisningen til kapitel 4-6 i arbejdsskadesikringsloven indebærer også, at det er tilskadekomnes alder på skadetidspunktet - og dermed ikke på anmeldelsestidspunktet eller afgørelsestidspunktet - der er afgørende for aldersreduktionen af godtgørelsen for varigt mén.

Henvisningen i forslaget til § 6, *stk. 1*, til kapitel 4-6 i arbejdsskadesikringsloven indebærer også, at princippet i § 25, stk. 4, i arbejdsskadesikringsloven skal anvendes. Efter dette princip skal erstatning og godtgørelse fastsættes efter forholdene på afgørelsestidspunktet.

Det foreslås i *stk. 2*, at erstatning efter arbejdsskadesikringsloven er primær i forhold til erstatning efter særordningen. Det foreslås på denne baggrund i *stk. 2*, at krav på erstatning efter særordningen bortfalder, hvis der er krav på erstatning efter arbejdsskadesikringsloven. Herved undgås, at der forekommer situationer med dobbelterstatning, og at en sag, som anerkendes efter denne lov, senere kan genoptages efter arbejdsskadesikringsloven.

Det foreslås videre i *stk. 3*, at erstatning efter denne lov medfører samme retsvirkninger som erstatning efter arbejdsskadesikringsloven i forhold til anden lovgivning. Der er tale om den skattemæssige behandling af erstatningen, regulering af sociale ydelser m.v. på baggrund af en løbende erstatning for tab af erhvervsevne samt retten til ydelser efter andre erstatnings- og forsikringsordninger, herunder for eksempel forsvarrets særlige erstatningsordning, jf. bekendtgørelse nr. 129 af 28. februar 2005 om forsvarrets særlige erstatnings- og godtgørelsesordning.

Det foreslås endelig i *stk. 4*, at erstatning og godtgørelse, som tilkendes efter denne lov, udbetales af Arbejdsskadestyrelsen.

Til § 7

Det foreslås, at staten betaler udgifter til erstatning efter særordningen og udgifter til den del af administrationen i Arbejdsskadestyrelsen og i Ankestyrelsen, der vedrører sagens behandling efter denne lov.

Til § 8

Det foreslås, at loven træder i kraft dagen efter offentliggørelse i Lovtidende, og har virkning både for sager, der tidligere er behandlet i Arbejdsskadestyrelsen, og for nye sager.

Det bemærkes, at Arbejdsskadestyrelsen allerede i 2013 har genoptaget og behandlet et antal sager med henblik på anerkendelse af forsinket PTSD efter arbejdsskadesikringsloven.

Alle veteraner, der har fået afslag på deres anmeldelse af PTSD, får automatisk deres sag prøvet efter bestemmelserne i lovforslaget. Det betyder, at Arbejdsskadestyrelsen genoptager sagerne, hvor tilskadekomne giver samtykke til, at sagen kan behandles.

Arbejdsskadesikringsloven indeholder en række formelle betingelser for, at et krav efter loven kan behandles. Er disse betingelser ikke til stede, vil sagen blive afvist som arbejdsskade af formelle grunde.

For eksempel skal krav efter arbejdsskadesikringsloven anmeldes inden for 1 år fra skadens indtræden. Der kan dispenseres fra denne frist, men før 1. juli 2007 var det efter praksis vanskeligt at opnå en dispensation fra anmeldelsesfristen.

Det betyder, at der kan være en række sager, som er afvist af formelle grunde efter arbejdsskadesikringsloven, uden at der er foretaget en egentlig realitetsbehandling. Blandt disse kan der være sager, som kan være omfattet af denne lov. Det er derfor nødvendigt med en bestemmelse, der sikrer, at disse sager nu kan realitetsbehandles efter denne lov.

Den foreslåede bestemmelse i § 8, stk. 2, indebærer især, at veteranerne ligestilles, uanset om kravet på erstatning tidligere er anmeldt, eller om anmeldelsen først sker efter lovens ikrafttræden.

Forslaget i § 8, stk. 2, skal ses i sammenhæng med forslaget til § 4, stk. 2, hvorefter der ikke gælder anmeldelsesfrister og forældelsesfrister for krav efter denne lov.

Til § 9

Bestemmelsen vedrører lovens territoriale afgrænsning.

Arbejdsskadesikringsloven gælder ikke for Færøerne og Grønland. Det foreslås, at særordningen følger den territoriale afgrænsning efter arbejdsskadesikringsloven.